

LETONYA CUMHURİYETİ

A. Genel Bilgiler (2022)

Resmi Adı	: Letonya Cumhuriyeti
Resmi Dili	: Letonca
Yönetim Biçimi	: Parlamenter demokrasi
Başkenti	: Riga
Cumhurbaşkanı	: Egils Levits
Başbakan	: Arturs Krišjānis Kariņš
Önemli Tarihler	: 6 Eylül 1991 (tanınma)
Yüzölçümü	: 64.589 km ²
Nüfusu	: 1,9 milyon kişi
Para Birimi	: Euro (€)
Para Birimi Paritesi	: 1 € = 18,05 TL (11.10.2022 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Letonya Ülke Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2021)

GSYİH	: 38,9 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 20.581 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 4,7 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 3,9 % Sanayi: 22,4 % Hizmetler: 73,7 %
Ana Sanayi Sektörleri	: işlenmiş gıda, işlenmiş ağaç ürünleri, tekstil, işlenmiş metal, eczacılık ürünleri, demiryolu, araçlar, sentetik elyaflar, elektronik
Enflasyon Oranı	: 3,2 %
İşgücü	: 880 bin kişi
İşsizlik Oranı	: 6,14 %
İhracat	: 19,4 milyar \$
İthalat	: 23 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Letonya Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2021)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyar \$)	2019	2020	2021
İhracat	14,4	15,1	19,4
İthalat	17,7	17,3	23
Ticaret Hacmi	32,1	32,4	42,4
Denge	-3,3	-2,2	-4,6

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2021):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	3,7
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	2
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	1,1
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1,1
72	Demir ve çelik	0,9
Diğer		10,6
Toplam		19,4

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2021):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyar \$)
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	2,4
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler	2,1
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	2,1
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1,6
72	Demir ve çelik	1,1
Diğer		13,7
Toplam		23

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2021):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Oran (%)
Litvanya	3,4	17,8
Estonya	2	10,6
Birleşik Krallık	1,5	7,7
Almanya	1,4	7,3
Rusya	1,4	7,3
Türkiye (15.)	0,23 (230 milyon)	1,5

Kaynak: Trademap ve TÜİK

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2021):

Ülke	Tutar (Milyar \$)	Oran (%)
Litvanya	3,9	17,2
Almanya	2,4	10,5
Polonya	2,2	9,6
Rusya	2	9,1
Estonya	2	8,9
Türkiye (25.)	0,16 (161 milyon)	0,8

Kaynak: Trademap ve TÜİK

D. Türkiye – Letonya Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Letonya Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2019	126	166	-40	292
2020	104	155	-51	169
2021	161	230	-69	391
2022 (Ocak-Ağustos)	209	147	62	356

Kaynak: TÜİK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Letonya'ya İhracatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	28,8
72	Demir ve çelik	21,2
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	16
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	11,1
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikler	8,3
Diğer		75,3
Toplam		160,9

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Letonya Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Letonya'dan İthalatı / 2021

GTIP	Fasıl	Milyon \$
72	Demir ve çelik	158,3
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	36
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	6,4
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	4,9
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	4,5
Diğer		20,4
Toplam		230,8

Kaynak: TÜİK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Letonya Ülke Masası

4. Türkiye ile Letonya Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Letonya ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmamaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (<i>feshedilmiştir</i>)	18.02.1997	29.04.1997/22974
Yatırımların Karşılıklı Korunması ve Teşviki Anlaşması	18.02.1997	03.03.1998/23275
Çifte Vergilendirmeyi Önleme	03.06.1999	22.12.2003/25324

Anlaşması		
Türkiye-Letonya JETCO Kurucu Deklarasyonu	16.04.2014	-
JETCO I. Dönem Toplantısı Protokolü	09.07.20202	-

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Letonya Ülke Masası

5. İzmir – Letonya Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2019	8,8	4,6	4,2	13,4
2020	7,1	6,2	0,9	13,3
2021	7,7	10	-2,3	17,7
2022 (Ocak-Ağustos)	8	5,7	2,3	13,7

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Letonya'ya İhracatı / 2021

GTIP	Fasıl	Bin \$
08	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	1.915
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	1.907
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	630
12	Yağlı tohum ve meyveler, muhtelif tane, tohum ve meyveler, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	393
09	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	302
Diğer		2.562
Toplam		7.711

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Letonya'dan İthalatı / 2021

GTIP	Fasıl	Bin \$
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	4.545
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.735
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1.426
73	Demir veya çelikten eşya	1.325
Diğer		1.032
Toplam		10.066

Kaynak: TÜİK

E. Letonya ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1. Vize

Umuma Mahsus Pasaport hamilleri **vizeye tabidir.**

Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde **vizeden muaftır.**

2. Letonya Sermayeli Şirketler (31.12.2021 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de **48** adet Letonya sermayeli şirket bulunmakta olup, bu firmaların **3** adedi İzmir'de yer almaktadır.

FİRMA ADI	SEKTÖRÜ	ALT SEKTÖRÜ
Avrupa Damızlık Yem Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş.	Tarım, Avcılık Ve Ormancılık	Tarım, Avcılık Ve İlgili Hizmet Faaliyetleri
Olainfarm İlaç Ve Tıbbi Ürünler San. Ve Tic. Ltd.Şti.	Toptan Ve Perakende Ticaret, Motorlu Taşıt, Motosiklet, Kişisel Ve Ev Eşyalarının Onarımı	Motorlu Taşıtlar Ve Motosikletlerin Dışında Kalan Perakende Ticaret, Kişisel Ve Ev Eşyalarının Tamir
Riga Wood Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Ltd.Şti.	Toptan Ve Perakende Ticaret, Motorlu Taşıt, Motosiklet, Kişisel Ve Ev Eşyalarının Onarımı	Motorlu Taşıtlar Ve Motosikletler Dışında Kalan Toptan Ticaret Ve Ticaret Komisyonculuğu

Ayrıca, Sicil Birimimizden alınan bilgiye göre **Odamıza** kayıtlı Letonya sermayeli şirket bulunmamakta olup, **İzmir Ticaret Odası'na** kayıtlı da **3** adet firma olduğu tespit edilmiştir.

FİRMA ADI	NACE KODU	MESLEK GRUBU
Fort Ross Otomotiv Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	45..31..11-Motorlu Kara Taşıtlarının Parçalarının Toptan Ticareti (Dorse Damper Akü Dahil Motosiklet Parça Ve Aksesuarları Hariç)	53-Otomotiv Ve Diğer Ulaşım Araçları Parçalarının İmalatı Toptan Ve Perakende Satış Grubu
Olainfarm İlaç Ve Tıbbi Ürünler Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	46..18..03-Tıbbi Ürünlerin Araç Ve Malzemelerin Bir Ücret Veya Sözleşmeye Dayalı Olarak Toptan Satışını Yapan Aracılar	30-Tıbbi Cihaz Grubu
Riga Wood Orman Ürünleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	46..18..06-İşlenmemiş Ağaç Atık Hurda Ve Geri Dönüştürülebilir Malzemeler Vb. Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Belirli Ürünlerin Bir Ücret Veya Sözleşmeye Dayalı Olarak Toptan Satışını Yapan Aracılar	65-Geri Kazanım Grubu

3. Ulaşım

İzmir'den Letonya'ya aktarmasız uçuş bulunmamakta olup, İstanbul aktarmalı olarak başkent Riga'ya ulaşılmaktadır.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

Letonya ile ilgili daha önce Odamızda bir faaliyet gerçekleştirilmemiştir.

5. Ek Bilgiler

Türkiye-Letonya İlişkileri

Türkiye, Letonya Cumhuriyeti'ni 1925 yılında tanımıştır. Baltıklardaki ilk Türk Büyükelçiliği 1929 yılında Riga'da açılmıştır. Letonya'nın 1944 yılında Sovyetler Birliği'nce işgali ve ilhakı ise tarafımızdan tanınmamıştır. Sovyetler Birliği'nin parçalanması sürecinde 4 Mart 1990'da bağımsızlığını ilan eden, ancak bunu fiilen Ağustos 1991'de gerçekleştirebilen Letonya ile diplomatik ilişkilerimiz 3 Eylül 1991'de Riga'da yayınlanan ortak bildiriyle yeniden kurulmuştur. 12 Temmuz 1994 tarihinde iki ülke arasında "Dostluk ve İşbirliği Anlaşması" imzalanmıştır.

Letonya'nın NATO ve AB üyeliklerinin ardından, ortak hedefler iki ülkeyi birbirine daha da yakınlaştırmıştır. Türkiye, Letonya'nın NATO üyeliğini desteklemiştir. Türkiye'nin AB üyeliği Letonya tarafından desteklenmektedir.

Dönemin Letonya Cumhurbaşkanı Andris Berzins 16-17 Nisan 2014 tarihlerinde ülkemize, Sayın Cumhurbaşkanımız 22-23 Ekim 2014 tarihlerinde Letonya'ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

Letonya Dışişleri Bakanı Edgars Rinkevics, 29 Eylül 2016 tarihinde ülkemize; Sayın Bakanımız 16 Mayıs 2019 tarihinde Letonya'ya resmi bir ziyaret gerçekleştirmişlerdir.

TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin, 2011 yılında Letonya'yı ziyaret etmiştir. Letonya Parlamentosu Başkanı Inara Murniece, 8-11 Ekim 2018 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Avrasya Parlamento Başkanları Üçüncü Konferansına katılmıştır.

Letonya'daki NATO Kuvvet Entegrasyon Birimine (NFIU) Aralık 2018 tarihinden bu yana bir askeri personelle katılım sağlanmaktadır.

Letonya'dan ülkemize 2002-2019 yılları arasında yapılan doğrudan yatırımların toplamı 91 milyon Dolar'dır. Aynı dönemde, ülkemizden Letonya'ya yapılan doğrudan yatırımların toplamı 76 milyon Dolar'dır.

Türkiye, Leton turistler tarafından en çok tercih edilen turizm ülkesi konumundadır. 2019 yılında 86.051 Leton turist ülkemizi ziyaret etmiştir.

Letonya'da 2 Türkoloji bölümü mevcuttur. Bunlardan ilki TİKA desteğiyle 2004 yılında Letonya Üniversitesi bünyesinde kurulan "Türk Dili ve Kültürü Merkezi", ikincisi ise Letonya Kültür Akademisi bünyesinde 2011-12 akademik yılında kurulan "Türkiye ile Letonya arasında Kültürlerarası İlişkiler Programı"dır.

Cesis şehrinde bir Türk Şehitliği bulunmaktadır. 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşında yaralanan ve Ruslara esir düşen Türk askerlerinin bir bölümü o dönemde Rusya içinde yer alan bugünkü Letonya topraklarına götürülmüştür. Bunlardan bir kısmı Cesis'teki mezarlığa defnedilmiştir.

Letonya’da yerleşik yaklaşık 300 vatandaşımız bulunmaktadır.

Ülkemizin Letonya’da Jurmala şehrinde; Letonya’nın ise Adana, Alanya, Antalya, Bursa, İzmir ve İstanbul’da Fahri Konsoloslukları bulunmaktadır.

LETONYA’YA İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL SANAYİ ÜRÜNLERİ

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
1	İlaç Sanayi	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	5	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)
2	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	6	Mobilya	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
3	Demir Çelik	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	7	Ambalaj Malzemeleri	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri
4	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	8	Demir Çelik	7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller
				9	İnşaat Malzemeleri	3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
				14	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları
10	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	15	Elektrikli Makineler ve Kablolar	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar
11	Demir Çelik	7326	Demir veya çelikten eşya	16	İlk Şekillerde Plastik	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialliesterler, vb. (ilk şekilde)
12	Plastik Eşya	3926	Plastikten diğer eşya	17	Elektrikli makineler ve kablolar	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler
13	Beyaz Eşya	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	18	Gıda İşleme Makineleri	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
19	Ayakkabılar	6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar
20	İnşaat Malzemeleri	8481	Musluk, batarya, vana ve valfler

LETONYA'YA İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL TARIM VE GIDA ÜRÜNLERİ

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
1	Su Ürünleri	0303	Balıklar (dondurulmuş)
2	Sebzeler	0702	Domates (taze/soğutulmuş)
3	Meyveler	0805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)
4	Meyveler	0810	Diğer meyveler (taze)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
5	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
6	Bakliyat	0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)
7	Sebzeler	0709	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)
8	Konserve Meyve Sebze	2008	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri
9	Meyveler	0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)

Sıra	Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün
10	Meyveler	0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/letonya/potansiyel-urun-matrisleri>